

Savaş Malkoç

İEİS
Genel Sekreter

Ilaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) olarak 60 yıldır Türk ilaç endüstrisinin gelişimi ve küresel rekabette güçlenmesi için çalışıyoruz. Türkiye'nin önde gelen ulusal ve çokuluslu 53 ilaç firmasını temsil eden bir yapı olarak üyelerimizin karşılaştığı sorunları ilgili kamu kurumlarına aktarıyor, çözüm odaklı politikaların geliştirilmesine katkı sağlıyoruz.

Mevzuata uyum sürecinde firmalarımıza rehberlik ediyor; fiyatlandırma, geri ödeme, ruhsatlandırma, teşvik politikaları gibi pek çok alanın sektörün gelişimine uygun şekilde düzenlenmesi için çalışıyoruz. Ar-Ge ve biyoteknoloji gibi stratejik alanlarda sektöre yön veriyor, uluslararası standartlarda üretim kapasitemiz ve ihracatımızın artırılması için üyelerimize çeşitli platformlarda öncülük ediyoruz. Ayrıca eğitim programları, sektörel raporlar ve araştırmalarla hem üyelerimizin hem de kamuoyunun günlük bilgilerle donatılmasını sağlıyoruz.

Özetle ülkemizin ilaç endüstrisinde önce bölgesel, ardından küresel bir üretim ve ihracat üssü haline gelmesi hedefiyle yoğun şekilde çalışıyoruz.

Kullanılan her 100 ilacın 92'sini ülkemizde üretiyoruz

Yüzyılı aşkın bir tecrübeye sahip Türk ilaç endüstrimiz, Covid-19 pandemisi ve ülkemizin yaşadığı deprem felaketleri

sırasında tüm birikimini ve üretim kapasitesini ortaya koymuştur. Tedarikte yaşanan krizler ve maliyetlerde bugüne kadar tecrübe edilmemiş artışlarla mücadele etmesine rağmen vatandaşlarımızın ilaç ihtiyacını eksiksiz karşılayarak sorumluluğunu yerine getirmiş, üretim gücünü ve stratejik önemini bir kez daha ispatlamıştır.

Endüstrimizde faaliyet gösteren yaklaşık 870 kuruluş, uluslararası standartlarda üretim yapan 109 ilaç ve radyofarmasötik ilaç üretim tesisi, 4 özel tıbbi amaçlı diyet gıda tesisi ile 13 hammadde üretim tesisi bulunmaktadır. 185 ülkeye ihracat gerçekleştiren ilaç endüstrisi, 49.800'ü aşan nitelikli personeliyle ülkemize yaklaşık 15 bin sağlık ürünü sunmaktadır.

“Biyoteknolojik ilaçların yerli üretiminin desteklenmesine yönelik kamu politikalarını içerecek bir yerleşme hamlesinin başlatılmasının kritik öneme sahip olduğuna inanıyoruz.”

Uluslararası standartlarda ve hatta gelişmiş ülkelerdeki birçok benzerinden daha ileri düzeydeki üretim tesislerimizle, ülkemizde kullanılan her 100 ilacın 92'sini yerli olarak üretiyoruz. Bu dünyada çok az ülkenin yakalayabildiği bir başarıdır.

Biyoteknoloji alanında yerleşme süreci başlatılmalı

Bildiğiniz gibi bugün dünya ilaç endüstrisinde biyoteknoloji devrimi yaşanmaktadır. Biyoteknolojik ilaçların hem

dünyada hem de ülkemizde ilaç pazarından aldığı pay günden güne artmaktadır. Ne yazık ki ülke pazarındaki biyoteknolojik ve biyobenzer ilaçların neredeyse tamamı ithal edilmektedir. İlaç dış ticaretinde görülen açığın ana nedeni de bu ürünlerdeki dışa bağımlılığımızdır. Bu nedenle bugün üretim alanındaki stratejik önceliğimiz, ilaç sektörünün geleceğini temsil eden bu ilaçların yerli ve milli endüstri yoluyla üretiminin ve ardından da ihracatının yapılabilir hale gelmesidir.

Bu doğrultuda ilaç endüstrimiz uzun yıllardır tüm sermayesini bu alana yatırmaktadır. Yoğun şekilde teknoloji transferi, know-how ve insan kaynağı yatırımı yapmakta, dünyanın önde gelen biyoteknoloji firmaları ile stratejik ortaklıklar kurmaktadır. Kamudan aldığımız desteklerin de yardımıyla 1,1 milyar dolar tutarındaki yatırımla kurdüğümüz 13 biyoteknolojik ilaç tesisimiz mevcuttur.

Bu ilaçların ülkemizde üretilir hale gelmesiyle hastalarımızın ihtiyaç duydukları her ilaca hızlı ulaşımı sağlanacak, dışa bağımlılığımız ve kamu maliyesindeki yük azaltılacaktır. Bu kapsamda biyoteknolojik ilaçların yerli üretiminin desteklenmesine yönelik kamu politikalarını içerecek bir yerleşme hamlesinin başlatılmasının kritik öneme sahip olduğuna inanıyoruz.

Bu anlamda önce “Hamle Programı”nda ardından da Sayın Cumhurbaşkanımızın lansmanını yaptığı “HİT-30 Projesi”nde biyoteknolojik ilaçların stratejik sektörler arasında olmasından büyük memnuniyet duyuyoruz.

Ülkemizde ilaçta yerli üretim süreçlerinin desteklenmesi firmalarımızın Ar-Ge kapasitelerinin genişlemesine, sektörümüzde nitelikli istihdamın artmasına, yeni yatırımların ve tesislerin oluşmasına ve bu sayede üretim teknolojilerinin gelişmesine, ilaçta dış ticaret açığının azaltılmasına ve ülkemizde katma değer üreten bir ilaç ekosistemi oluşturmaya olumlu katkı sağlayacaktır.

Bu doğrultuda ilaçta yerleşme sürecinin bir an önce devreye alınmasını endüstrimizin gelişimi açısından elzem değerlendiriyoruz. Söz konusu politika, tek merkezden Cumhurbaşkanlığımız koordinasyonunda bütünsel bir bakış açısıyla şekillendirilmelidir. Bunun yanında öncelikle ilaç için kamu bütçesinden ayrılan kaynağın %0,78 düzeyinden dünyadaki örneklerine uygun olarak %1,1 seviyesine çıkartılmasının yerleşme süreçlerinin olmazsa olmaz ön koşulu olduğuna inanıyoruz.

Ayrıca söz konusu yerleşme politikası; ilaç fiyatlandırmasından geri ödeme politikalarına, ruhsatlandırma süreçlerinden yatırım teşvik politikalarına, Ar-Ge desteklerinden uygun koşullu krediye kadar birçok unsuru kapsmalı ve bu alanlarda sektörümüzün uzun yıllardır yaşadığı sorunlara kalıcı çözümler getirmelidir. Yerleşme süreçlerinin başarıyı yakalayabilmesi için baskılanan ilaç fiyatlarını olması gereken düzeye yükseltecek rasyonel fiyatlandırma politikalarının tasarlanması ve bu yolla ilaç endüstrimizin finansal açıdan güçlendirilmesinin de elzem olduğunu düşünüyoruz.

Yaklaşık 185 ülkeye ihracat gerçekleştiriyoruz

Türk ilaç endüstrimiz ihracatını her geçen yıl daha da artırarak ülkemizi bölgesel ve küresel bir ilaç ihracat üssü konumuna getirme hedefiyle çalışmaktadır. Endüstri; Avrupa Birliği (AB), Bağimsız Devletler Topluluğu (BDT), Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere yaklaşık 185 ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir.

Türkiye'nin toplam ihracatının %73,4 oranında büyüdüğü 2015-2024 arası dönemde ilaç ihracatı tüm zorluklara rağmen %109,3 artışla Türkiye ortalamasının üzerinde güçlü bir performans sergilemiş, 2024 yılında 2,3 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

2024 yılında 876,2 milyon ABD doları seviyesinde gerçekleşen ilaç

hammadde ithalatına karşılık 2.223,7 milyon ABD doları bitmiş ilaç ihracatı gerçekleştiren endüstrimizin böylece 2024 yılında bitmiş ürün ihracatının ilaç hammadde ithalatını karşılama oranı %254 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Gösterilen bu performansa rağmen ülkemizde ilacın toplam ihracatımızdaki payı %0,9 seviyesinde kalmaktadır. Slovenya, İrlanda, Danimarka ve Belçika gibi ilaç ihracatı onlarca milyar dolar seviyelerine ulaşan ülkelerde ilacın ihracat içindeki payı %33'lere ulaşmaktadır.

Bu anlamda yerli tesislerde üretilecek biyobenzer ilaçlar için kamu alım ve fiyat garantilerinin tanınması ve bu ürünlerin üretimi için ihtiyaç duyulan klinik araştırmalar için ucuz ve uzun vadeli finansman imkânı sağlanması elzemdir.

Son olarak biyoteknoloji alanında nitelikli işgücüne erişimde güçlükler yaşanmaması için bu alanda personel yetiştirecek eğitim programları devreye alınmalıdır. Yurtdışındaki Türk uzman ve akademisyenlerin ülkemize kazandırılması için çalışmalarda biyoteknoloji öncelikli alan olarak kabul edilmelidir.

“Avrupa Yeşil Mutabakatı ve sürdürülebilir üretim politikaları doğrultusunda Türkiye’de faaliyet gösteren ilaç firmaları çevresel etkiyi azaltmaya yönelik önemli çalışmalar yürütmektedir.”

Ülkemiz de sahip olduğu tesisler ve üretim gücüyle aslında bu ülkelerin başarısını çok rahat bir şekilde yakalama potansiyeline sahiptir.

Pozitif ayrımcılık yapan fiyat ve geri ödeme politikaları sisteme entegre edilmeli

Az önce de ifade ettiğim gibi özellikle biyoteknoloji alanında yerleşme sürecinin bir an önce başlatılması kritik önem taşımaktadır.

Bunun yanında bu alanda ilerlememiz için buna uygun, pozitif ayrımcılık yapan fiyat ve geri ödeme politikalarının sisteme entegre edilmesini elzem olarak değerlendiriyoruz. Biyobenzer ürünlerimizin istenen hızda piyasaya sunulması için vergisel teşviklerin yanında ürün bazı nakdi finansal destekler sağlanmalı ve yatırımlarda düşük faizli kredi desteği gibi ek teşvikler getirilmelidir.

Sektör çevre dostu üretim modellerini benimsiyor

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve sürdürülebilir üretim politikaları doğrultusunda Türkiye’de faaliyet gösteren ilaç firmaları çevresel etkiyi azaltmaya yönelik önemli çalışmalar yürütmektedir. Bu dönüşümün üretim süreçleri üzerinde son derece olumlu etkileri vardır. Enerji verimliliği ve karbon ayak izinin azaltılması için üretim tesislerinde yenilenebilir enerji kullanımı ve sürdürülebilir üretim modellerine geçiş hızlanmaktadır. Atık yönetimi ve geridönüşüm süreçleri daha sistematik hale getirilmekte ve ilaç üretiminde çevresel etkiler en aza indirilmektedir. Yeşil kimya uygulamaları ve biyoteknolojik süreçlerin geliştirilmesi, daha çevre dostu üretim modellerinin benimsenmesini sağlamaktadır. Sektörümüz sürdürülebilir üretim hedeflerine ulaşmak adına mevzuatın ötesine de geçerek çevre dostu uygulamalara yönelik yatırımlarını sürdürmektedir.